

Philippe Marie Mossu CSJ

KRISTAUS IR MŪSŲ KANČIA

Kad išties susitiktume su Jėzumi, turime pajėgti Jį priimti kaip kita asmenį, turime pajėgti save peržengti. Šitas peržengimas visad reikalauja tam tikros kančios ir neturto. Žinia, mums meldžiantis, Jėzus pats ateina mūsų ieškoti, ir tai yra nuostabu: esame kupini džiaugsmo. Tačiau Jis ateina mūsų ieškoti, kad nusivestų mus pas save, atskleistų mums savo slėpinį, mus be galo pranokstantį. Dėl to maldoje visad vyksta kova. Tačiau šią kovą, kančią, neturtą gaubia mums skirta Viešpaties meilė. Pati meilė yra atsakinga už šį neturtą, juk ji ateina mus pripildyti Mylimojo artumo. Meilė atsakinga už šią kančią, nes ji mus verčia išeiti už mūsų ribų, daro dėmesingus kitam Asmeniui, kuris mus visad pranoksta. Psalmėse girdime maldos žmogų, kuris šaukiasi Viešpaties tarsi kentėdamas: „Mano siela Tavęs trokšta, mano kūnas Tavęs ilgisi, išgirsk mano balsą, o mano Dieve!“ Taigi ta meilėje slypinti kančia yra visiškai natūrali, kaip ir ją lydintis didžiulis džiaugsmas.

Meilė yra ir skurdas – meldamiesi mes nieko nebeturime, – ir džiaugsmas, nes žinome, kad Viešpats yra su mumis. Tai ir yra meilė: visad būti perpildytam kito artumo ir matyti tarsi vargšui, kad neprilygstame Mylimajam, kad negalime liautis prašę.

Tačiau esama ne vien tos palaimingos kančios, palaimingo skurdo, kuriuos norėtume pasilikti savo širdyje. Esama ir kitokios kančios, kitokio neturto, kurio kuo greičiau mielai atsikratytume. Meldamiesi Jėzaus šviesoje atpažįstame savo ribas, nuodėmes, ištižimą. Dėl to mes kenčiame, ir ta kančia svetima mūsų širdžiai, svetima meilei. Ji žeidžia. Mes tampame jos aukomis, net jei patys esame dėl jos kalti. Sunku kalbėti apie kančią šių dienų pasaulyje, nes jos tiek daug! Apie kančią, kuri žaloja, kuri suspaudžia, sumenkina žmogų. Baisoka šiandien prabilti apie kančią. Pagaliau kiekvienas savo gyvenime esame patyrę kančią, kurios nepasirinkome, kuri mums primetama. Gerai žinome, jog ji skiriasi nuo pirmosios, nuo kančios iš meilės, kuri nori plėstis ir niekad nepasisotina. Todėl kalbant apie tą tamsybių slėpinį, apie kančią, nesinori jos didinti. Nes paprastai kančia sukelia pasipriešinimą. Ne meilės kančia, kurią sukelia maldos įkarštis, tačiau ta baisi patirtis: nesėkmė, nuodėmė, neperžengiamos ribos. Natūralu piktintis kančios absurdiškumu, tačiau reikia ne vien piktintis, nes tai į gera neveda.

Nūdien daugelis siūlo būdų kančiai ir pasipiktinimui išvengti ar apeiti kančią, kad ji nepiktintų. Galbūt esate girdėję pamokslaujant: „Kentėkite, kentėkite ir šitaip paruošite sau dangų.“ Tikrai buvo kalbama, jog reikia kentėti, kad būtum „geras krikščionis“, o jeigu nepatiri kančios, tai susimąstyk. Tokia nuomonė daugelį žmonių nuvedė į ateizmą. Kokį Dievo veidą atskleidžia toks pamokslavimas? Dievo sadisto? Bet juk Dievas yra Tėvas. Juk versti, kad žmonės kentėtų, yra ligos požymis. Žinoma, gali atsitikti, kad esame tokie ligoniai. Bet tai liga, ji ne iš Dievo.

Kiti pasiūlys techniką, kaip suvaldyti kančią. Kalbu ne apie mediciną, kuri yra akivaizdžiai reikalinga, kad apsaugotų ir gydytų nuo blogio. Turiu omenyje dvasines technikas, kuriomis stengiamasi užglaistyti jausmus, kad

nebekentėtume, kad taptume apatiški, nejautrūs. Užgniaužti jausmus, kad nebekentėtume, yra nekrikščioniška. Nes žmogaus asmuo yra ir siela, ir kūnas. Mes negalime kentėti vien kūnu, nekentėdami siela. Neįmanoma sielos atkirsti nuo kūno, nebejusti kančios. Mėgindami užgniaužti jausmus, gesiname savo dvasią ir išsižadame savo žmogiškumo. Stoiškas nejautrumas, kai niekas nebejaudina, kai niekas nesukrečia, visai nėra dvasios pažanga. Toli neieškosiu, manau, Didžiosios savaitės metu reikia drįsti pažiūrėti į Kristaus kančios prasmę. Ji mus tiesiogiai paliečia. Čia galime įgyti pačią giliausią dvasinę patirtį, kuri bene geriausiai įrodo Kristaus dieviškumą. Ji įrodo ne tiek kūno prisikėlimas, kiek Dievo kančia Kristuje. Jis galėjo mus išgelbėti kitaip. Tačiau panoro mus išgelbėti per kančią ir mirtį. Tarsi Dievas būtų pamatęs, kad jį nuo žmogaus skiria kažkas žalojančio, kas trukdo žmogui būti savimi, ir todėl Jis įsiveržė į žmogaus gyvenimą. Kančia ir mirtis nėra mūsų prigimties dalis. Daugelis filosofų ir teologų mėgina mus raminti: jūs kenčiate – tai natūralu, jūs mirsite – tai irgi natūralu. Bet tai nėra natūralu. Ir jūs turite teisę piktintis. O jei nesipiktinate, tai jau šiek tiek apsnūdote. Jei nebežiūrite į Kristų, tai pritrūkstate jėgų pakelti savo kančią, kuri paprastai piktina. Prisimenu šv. Teresėlės pastabą: „Nepalikite vaistų pernelyg arti sunkaus ligonio.“ Nes ir vienuolė karmelitė patiria gundymą užgesinti tą nepakeliamą kančią.

Kančios nereikia mistifikuoti. „Jūs kenčiate? Tai labai didinga.“ Visai ne. Manau, kad mes turėtume pažvelgti į kenčiantį Kristų, kad gautume malonę, net jeigu patys neįjuntame kančios. Stebėtina – Kristaus kančia yra krikščionio malonės dalis, net jeigu jis ir nepatiria kančios. Kokia gi ta Kristaus kančia? Dievas kentėti negali, Jis juk yra Dievas. Tad iš kur ta kančia? Iš jūsų, iš manęs, iš mūsų. Bet jūs jos neatpažįstate. Aš kenčiu kitaip nei Kristus. Ir vis dėlto aš dėl savo nuodėmių tampa Kristaus kančios priežastimi. Mano nuodėmės nebūtinai man sukelia kančią. O kada žvelgiu į kenčiantį Kristų, tada suvoki, kaip mano nuodėmės žaloja sielą, ją perkreipia.

Mūsų kančias, kad ir kur jos būtų – ar kūne, ar širdy, ar sieloje – Kristus pasiima sau. Mano kančia tampa Jo kančia. Dėl to Jis turi ją perkeisti, kad mano nuodėmė tilptų į Dievo širdį. Šitaip nuodėmę perkeičia Jo meilė – kad jūsų kančia, meilės perkeista, taptų paties Dievo slėpiniu Jėzuje. Juk Jėzus gali patirti tik tai, kas dieviška. Beje, todėl Jis negali ir nusidėti. Nes Dievas negali nusidėti Dievui. O kančia? Mano, jūsų kančia? Jėzus, ją perkeisdamas savo meile, gali padaryti dievišką. Kas atsitinka? Kristus prie jūsų prisiliečia per slapčiausias kančias, o ne tik, kai kalbėjome, maldoje. Meldžiantis meilė iš mūsų reikalauja didelio atvirumo, širdies aptašymo, kad atitiktume Tą, kuris mus labai myli ir tai aiškiai parodo. Palaiminta ta širdies žaizda, kurią suteikia Mylimasis. O žaizdos, kuriomis patys save žalojame, yra visada blogos, nuodėmės padariniai, jos mus menkina, kliudo gyventi. Ir kaip tik čia pas mus ateina Jėzus. Ar negana pirmojo – maldos – susitikimo? Negana. Nesame grynos dvasios, angelai. Kūnas yra žmogaus asmens dalis. Todėl visos maldos patirties, kad ir kokia didelė ji būtų, neužtenka, kad susitiktume su Kristumi ir būtume Jo pamilti iki galo. Per kenčiantį savo kūną, kenčiantį jautrumą Kristus ateina ieškoti savo paklydusios avies, Kristus ateina prie paties žmogaus individualumo. Kristus ateina pas mane ieškoti mano kančios, ateina kaip tik ten, kur mano širdis labiausiai sužalota, - nes tai man labiausiai trukdo patirti malda ir džiaugtis tikėjimu. Kaip tik mano kančioje, silpnume susitikimas su Jėzumi tampa labiausiai konkretus, labiausiai apčiuopiamas. Čia matome susitikimo su Dievu ir Jo gailėstingumo skirtumą.

Minėjau, jog meldamiesi prisipažįstame nusidėję, ir Dievas mums atleidžia. Tik Jis vienas atleidžia. Vien tik Jėzus darbuojasi, kad atleistų mūsų nuodėmę – begalinį Dievo įžeidimą. Atleidimas mums duodamas dovanai, mes jo niekuo nenusipelnome. O kančioje vyksta kas kita. Kristus, kentėdamas mano kančią, nebegali nuo manęs atsiskirti. Nes kančia yra asmeniškiausias dalykas. Kančia yra taip glaudžiai prie manęs prilipusi, kad jos nesupras joks, net artimiausias, žmogus. Todėl kančia mane verčia užsidaryti savyje, nes aš niekam negaliu perduoti šios skaudžios patirties. Psichologai gydytojai man gali paaikškinti, nuo ko kenčiu, bet man tai nepadės. Nes aš kenčiu. Toji kančia man labiausiai trukdo visiškai atsiverti Kristui ir atsiverti kitiems. Todėl Kristus turi peržengti, perlipti šią kančios sieną. Ir padaryti ją savą. Aišku, nuodėmė yra baisnis dalykas už kančią. Aišku, nuodėmės atleidimas yra daugiau negu Kristaus įsikišimas į mano kančią. Tačiau šitaip Kristus parodo, kaip arti manęs Jis nori priėti. Jis galėjo atleisti nekentėdamas. Kristus panoro kentėti mano kančią, net ir man atleidęs, norėdamas, kad nepasilikčiau savo kančioje vienas. Nes, kai aš kenčiu, imu savęs nebemylėti, neapkęsti, tada Kristus peržengia mane apsupusią nevilties bedugnę, kad būtų su manimi. Tai Kryžiaus poelgis, kuris pasibaigia kiekvieno žmogaus širdyje. Kristus negali prie manęs priartėti nusidėdamas, Jis prie manęs priartėja per kančią. Jis gali prisitaikyti prie to, kuo aš išsiskiriu iš kitų. Idant pasakytų, kad Jis yra mano gerasis ganytojas, ieškantis paklydusios avies, Jis pats tampa Avinėliu. Tik Dievas tai gali padaryti. Veiksmingai. Man atrodo, kad būtent tai yra didžiausias Kristaus dieviškumo įrodymas. Kad išreikštų, jog visa, kas yra pasiklydusios avies širdyje ir kūne, yra ir Jo širdyje ir kūne, Kristus paėmė mane ant savo pečių, kad daugiau nebeatsiskirtų.

Tačiau kaip šiandien konkrečiai patirti, kad Jėzus kenčia kartu su manimi? Manau, jog sakramentų negana. Reikia brolių ir seserų užuojautos. Jėzui reikia kūno, kad Jis galėtų nešti kančią. O Kristaus kūnas – tai mes, tai Bažnyčia. Tik tuomet, kai Jo kūno nariai vienas kitam parodys gailestingumą, užuojautą, Nukryžiuotasis man taps konkrečiai artimas. Štai kaip pasirodo veiksmingi Kristaus gailestingumo ženklai – per brolių užuojautą. To mums labiausiai trūksta. Svarbu suprasti, kad Bažnyčioje, ir ne vien joje, kiekvienas yra pašauktas imtis užuojautos tarnybos – mus supa tokia kančių jūra – ir ne vien tik gydyti, bet dar atskleisti Tą, kuris dalyvauja kančioje.

Iš karto savo kančią reikia pavesti Tam, kuris gali per kančią nutiesti šviesos kelią. Ką nors pakeisti galėtų ne tiek iškentėta kančia, kiek meilė, su kuria kančią pakeliame, dieviška Kristaus meilė. Ne Kristaus kančia mus išgelbsti, o Jo meilė. Ta meilė tiek reali, kad prisiima tai, kas mus skiria nuo kitų. Šitaip kiekviename žmoguje įvyksta didysis kenčiančio Kristaus apsireiškimas, parodantis, jog *Dievas yra su mumis*. Tai jau ne apreiškimas žodžių, kurie visiems reikštų tą patį. Tai asmeninis Kristaus, realiai nešančio visas pasaulio kančias, gestas. Kristaus kančioje galiu atpažinti savo kančią. Manau, kad toks yra vienintelis atsakymas kančios beprotybei, kančios blogiui. Ne kokia nors technika, o bendra kančia iš meilės. Taip mes pažįstame, jog Dievas prisiėmė mūsų kančią, kad ji taptų mums Kryžiaus keliu, vedančiu į Velykų šviesą. Šitaip naujai sušvinta šv. Pauliaus žodžiai: „Savo kentėjimais už jus ir savo kūne papildau, ko dar trūksta Kristaus vargams dėl Jo kūno, kuris yra Bažnyčia.“ Matome, kad Kristus pasitiki, kad drauge su Juo – ne pavieniui – turime tęsti tai, ką Jis gali tik mūsų padedamas – su meile nešti pasaulio nuodėmes ir kančias, kad išgelbėtume jį nuo nevilties. Tai yra didžioji vilties pergalė. Todėl būtina

užjausti vieniems kitus, kad, apėmus nevilčiai, galėtume greta sesers ar brolio patirti susitikimą su Kristumi ir įgyti naują viltį. Prisimenu tuos, kurie parodė užuojautos gestą. Antai šv. Pranciškus Asyžietis apkabina raupsuotąjį. Tas poelgis visiškai neužgesino Pranciškaus pasibjaurėjimo raupsais, bet Pranciškus parodė, kokia yra krikščionio atsakomybė kenčiančiam. Prisimenu tuos, kurie mirė dėl tos užuojautos. Būti pasiruošusiam atiduoti gyvybę už brolius ir seseris – tai uždegti brolišką meilę iki bendros kančios, užuojautos, net rizikuojant gyvybe. Manau, jog per šią Didžiąją Savaitę turime patirti, kad nukryžiuotasis Kristus mus sutinka ir neša mūsų kančią per brolių ir seserų užuojautą. Prašykite Jo, kad tvirtai trauktų jus prie savęs ir išmokytų nešti kitų kančias, priimti ir išklaudyti vieniems kitus, patikėti ir išlaikyti jumis pasitikėjusių paslaptis, tęsti ir baigti tai, ko pristigo Kristaus kančioje dėl Jo Kūno – Bažnyčios.

Iš prancūzų kalbos vertė Jonas Morkus